

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Felölös szerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

SZEMLE.

A demokráciának sok szószólója akad mostanában, az általános választói jogról szóló törvényjavaslat benyújtásának küszöbén. Csak minap hallgattuk Bokányi Dezső harsogását és hallani fogjuk Vázsonyi urat is a parlamentben és fogunk sok okos és kevésbé okos beszédet hallani a demokráciáról, — de arról még eddig nem esett szó, hogy ezek a jó urak magyar nemzeti szellemű demokráciát akarnának. Mert akár mily szép, akár mily ideális legyen is a demokrácia: csak akkor van jogosultsága, ha az a nemzeti lélekből sarjadzik, ha azt átjárja a tiszta magyar nemzeti szellem és felfogás. Vagyis: a demokráciának is magyar nemzeti demokráciának kell lennie. Magyar nemzeti szellem nélkül tisztán magáért a demokráciáért, mint öncélért egy fogpiszkálót sem érdemes megmozdítani, sőt a magyar nemzeti szellem nélküli demokrácia ellen éppen nemzeti szempontból küzdeni kell a végletekig. Mert nemzeti szellem nélkül a demokrácia nem más, mint: nemzetköziség.

* * *

A demokrácia egyszerűen népuralmat jelent. Tehát azt jelenti, hogy maga a nép gyakorolja a törvényhozást, a kormányzó és bírói hatalmat. Ha a „nép” elnevezés alatt azt az embertömeget értjük csupán, mely valamely földterületen lakik: akkor ennek a népuralomnak nincsen semmi különleges faji jellege. Ha ellenben a „nép” elnevezés alatt az állampolgároknak „nemzetté” szervezett összességét értjük: akkor ennek a népnek uralmában már okvetlenül kifejezésre

kell jutnia az illető nép faji, a szervezés következtében „nemzeti” jellegének. Ez a nemzeti jelleg teszi a különbséget többi népekkel szemben. De ily nemzeti jelleg nélküli népuralom a maga egyetemes egyformaságáról fogva a nemzetköziségnek karakterét viselne.

Nemzeti szellemű demokráciának jogosultsága van és ennek megvalósítására törekedni kell. És vétkes mulasztást követne el az országgyűlés, ha az új választójognak megalkotásánál a nemzeti szellemet csak legkevésbé is háttérbe szoritani hagyná. Mi elsősorban magyarok vagyunk és magyarok akarunk maradni az új ezredévben is. — A nemzetköziségnek helyet nem adunk, sőt mint vámtmentesen betolakodó idegent határainkról is elutasítjuk.

* * *

A magyar nemzeti demokrácia azonban csak úgy lesz üdvös, ha azt nem mint különbséget, nem mint politikai jogegyenlőséget, hanem mint a nemzeti léleknek megnyilatkozását igatjuk törvénybe és biztosítjuk intézményekkel ennek uralmát. Ha a demokráciát, mint különbséget, mint abszolút politikai jogegyenlőséget fogjuk fel és kívánjuk törvénybe igatni, — akkor elsősorban is meg kell fosztani mindenkit minden vele született jogól. Mert az abszolút jogegyenlőség velünk született jogokat és kiváltságokat nem tűrhet, nem uralmat. Az ilyen demokrácia tehát mindjárt, amint jogot alkot: a jogfosztás terére lépne.

Szerzett jogoktól való megfosztás pedig már forradalom. — Az abszolút jogegyenlőség másik nem kevésbé veszélyes következménye volna a társadalmi egyensúlynak felvonulása. A társadalmi egyensúlyt a társadalmi osztályok ellentéte tartotta fenn.

Az eszméileg egymás fölött, tényleg azonban egymás mellett elhelyezkedett társadalmi osztályok azt a természetes, azt a fizikai nyomást gyakorolják egymásra, amit a levegő gyakorol minden szilárd vagy cseppfolyós, szerves vagy szervetlen dologra. És mint a levegő nyomása nem csak felülről, de alulról és oldalról is történik, azonképen a társadalmi osztályok egymásra gyakorolt nyomása is több oldalú. Az abszolút politikai egyenlőség ezt a természetes nyomást, ezt a természetes nehézkedést szüntetné meg és amint a folyó vizek légnyomás és nehézkedés nélkül medrükből kiesnének és virágos rétenker, kalászos mezőkön posványokat képezve megülpednének, azonképen a természetes nehézkedés és nyomás alul felszabadított társadalmi berendezkedés, a társadalomnak az a háztartása, ami ennek a nehézkedésnek természetes következménye. Nem volna tekintély, nem volna aki a parancnak engedelmeskedjék, mert az abszolút politikai jogegyenlőség tekintélyt, parancsot nem ismer. Nem dolgoznék senki, mert a munka teher és abszolút jogegyenlőség uralma alatt senki sem akar terhet viselni, ellenben mástól várja a munkát, a teherviselést.

Az abszolút jogegyenlőségeket célzó, tehát csakis különbségben jelentkező és csakis hátrányaiban érehető demokráciából nem kerünk.

* * *

Annál inkább a nemzeti lélekből kisarjadzott demokráciát, mely a különbségekben a különbözőségeket mint szükségeseket fentartja és a különböző különbségek alatt, tartalmilag, erkölcsileg célozza azt a jót, amit jogegyenlőség címen a demokrácia maga elé céllul kitűzött. — Ez a nemzeti szellemű de-

Addig várnak . . .

A „Dalok egy aranyhaju leányról” ciklusból.

Addig várnak, amíg kiégek,
Amíg meghal minden álmódás,
Mikor vágyam, — elsárgult virágok —
Emlékein sirva meg-megállok
S múlté lesz a jelen, a csodás.

Hanem addig sok virág hal meg,
Sok köny elfoly halvány arcomon,
Belenézek sokszor kéf szemedbe,
Sötét jövőt mindig elfeledve,
Aranyhaju szép kis angyalom.

(H. E.)

Vonatok jönnek, vonatok mennek.

— A „Debreczen” eredeti tárcája. —

A szerzetes.

Rossz kis vicinálison, szagos olajjal világított, befüggönyözött ablaku, hideg kocsiban utaztunk. Ketten. En, meg egy szerzetes. Az egyik sarokban, jobbra én. A másik oldalon, a sarokban ült ő. Egy hatalmas szál erőtől duzzadó férfi, durva szerzetesi ruhájában is imponáns, méltóságos. Gyönyörű saszorra, mély tűzü szemei, magas homloka volt, amit csak jobban érvényre juttatott a kibernetvált haj.

Csendes zörgéssel ment a vonat. — Entéli kabátomba temetkezve szivaroztam. Ő a vastag imakönyvéből hangosan olvasott, azt hiszem utazás alkalmára előírt imát; latint, alázatosat, segítségül kérőt minden kísértés ellen.

Ez szép kép volt, ez imponál a kénye-

lemből pogány léleknek is: Ime, egy földi szent, aki odahaza zárt ajtósz házban, udvarra nyíló, rácsos, táblás szobában lakik, kényelem nélkül, majdnem önsanyargatással a teste iránt, ima, tanulás mellett védekezik még a rossz gondolatok ellen is, most, uton, vasuti kupéban kettőzött buzgalommal merül imakönyvébe.

Aztán becsukta a könyvet, felállt, felém fordult:

— Engedelmeivel — mondotta és az amugy is rosszul világító lámpa üveggömbjére két oldalt ráhuzta az ernyőt.

Korom sötét lett. Csak a zajból tudtam kivenni, hogy visszaül helyére, derekán lógó öreg szemü olvasóját oldja le és finom, befelé szálló áhítatos mormogással kezd imádkozni. . .

A vonat ment tovább. Engem kezdett untatni az egyhangu rázás és a szomszédom. Elvégre is. . .

Két perc multával egy nagy állomáson voltunk. Kivülről ivlámpák fénye látszott, hordárok kiabálása, esengetése zaja hallatszott a kocsiba. Egyszerre csak ismét robogunk és a szomszéd vágányon mellénk bejár egy másik vonat. Egy hatalmas mozdony Pullmann kocsis gyors.

A szerzetes egy percre félbehagyja az imáját és két oldalt huzza az ablakfüggönyt. És a velünk szemben álló kocsiból egy gyönyörű szőke leányfej mosolyog át hozzánk.

Egy pajkoszemű angyal, valami gazdag ember jól öltöztetett leánya, gondoltam, esintalan, az arcáról, az alakjáról, a kosz-

tümjéről árasztva a jólét hitét, a gráciát, az élet, a szerelem imádatát.

A szerzetes egy pillanatra tekintetbe kapja, aztán gyorsan visszarántja a függönyt.

Vége a képnek. Megint sötét van. Nyomban rá el is indul a vonaton. En mosolyogva szívom szivaromat és hallom, a mint az öregszemű faolvasó ügyetlenül kopog, zörög ott a sarokban. . .

A durva, barna függönyön át is látom még az előbbi képet. . . Még jobban. . . Még szebben. . . En is. . . Ő is. . .

* * *

A paraszt.

A határállomáson megáll a vonat. Zsufolva minden kocsi. A mi szakaszunkban egy jóképű csizmás paraszt ül. Sietős lehet az utja, hogy a gyorsra reszkirozott, mikor a paraszt csak azért utazik mindig harmadik osztályon, mert negyedik nincs.

A szakaszunkba belép egy határrendőr és körülnéz, kivándorló után szimatolva. — Persze a paraszt azonnal szemébe tűnik,

— Hova utazik kegyelmed?

A paraszt néz és mosolyog. Ő még nem ismeri ezt az uniformist, ezt az intézményt.

— Hová? — kérdi vissza. Föl.

— Minek?

— Minek? Csak!

A rendőr megharagszik. Sérti is a hang, meg kötelessége is erélyesnek lenni.

— De csak feleljen a kérdésemre, mert mindjárt leszállítatom, Mi járóban van?

mokrácia azonban a tekintély elvén alapszik. Amint a családban, mint az állam paranyi modeljében, a családapának a szülőknek tekintélyüknek lennie kell; azonképen a társadalomban is kell lenni tekintélynek. Spártában az életkor — családi kapcsolat nélkül is — tekintélynek volt a forrása, melynek tiszteletét törvény parancsolta. — Spártában pedig, ha jól tudjuk a demokrácia volt divatban. Korunk erkölcsi felfogása is parancsolja, hogy az öreg ember előtt felkelj és az öregnek orcáját megbecsüljed. A tekintély elve tehát öröklött családi, erkölcsi és történelmi hagyomány. Aki a tekintély elvét a demokrácia kedvéért mellőzi, — az, ha egész munkát akar végezni: a családot és ezzel az államot letalapjában támadja meg, mert rászabadítja a gyermeket a szülő iránti engedelmességre, a fiatalt az öregek iránti tiszteletlenségre.

Azonban, amint a jócsaládapa éppen családjára érdeklődik nem él vissza a maga természetes tekintélyével, hanem a családtagok iránti meleg szeretet a rugója, az irányítója a családtagok boldogulhatását célzó lankadatlan tevékenységének: azonképen ennek a meleg szeretetnek, a polgártársak anyagi és szellemi boldogulhatását célzó altruisztikus tevékenységnek kell megnyilatkoznia a társadalom minden osztályában. Nem szabad elzárkózni a főnemesi, főpapi, kezeemesi és honorációr, polgári és munkás osztályok tagjainak saját osztályuk érdekeinek szűk korlátai közé, nem szabad önző, osztályérdek hajhászónak lenni, hanem mindig az általános, a közérdeket kell szem előtt tartani, hogy a társadalmi osztályoknak külső ellentétei dacára mindenki megtalálhassa szorgalmas munkájának gyümölcsét, nemeslelkű törekvéseinek sikereit. Ez a nemes erkölcsi felfogás avatta a magyar szabadságnak apostolává Kossuth Lajost, ez a demokrata felfogás igatatta be történelmünkbe annyi vértanúknak nevét. És kimeri állítani a történelem bizonyítékaival szemben azt, hogy Bocskay István, Bethlen Gábor, I. Rakoczi György és valamennyi felett II. Rakoczi Ferenc, őt megelőzőleg Thokóy Lőrinc kizárólag saját főnemesi osztályuknak érdekében, nem pedig kivétel nélkül az egész magyar népnek, a nemzeti szervezett népek általános magán érdekeiért és politikai jogaikért rántottak kardot?

A társadalmi osztályok mellett tehát egész szépen megér és érvényesül a demokrácia. Sőt csakis ezen ellentétek, mint történelmi hagyományok és szilárd talapa- toknak fentartása mellett érvényesülhet. Er-

— Hat... gyárba megyek.
Ez már gyanus.
— Gyárba? Mit csinál ott? Munkát vállal?
— Azt nem.
— Hat?
— Gepet megyek venni.
— Azt mindenki mondhatja. Ahhoz pénz is kell.
— Az is van.
— Mutassal Mennyi? Hol?
A paraszt elveszi papendekli táskáját.
— Itt. Négy száz forint.
A dolog reudben van. A rendőr tovább megy.
Aztán elindul a vonat. A paraszt esendben ül a helyen, nem néz senkire, nem szól senkihez.
A metropolis előtt egy kunkorbajszu ur megszólítja:
— Ismeri-e a járást itt ebben a ronggeteg városban?
— Sosem voltam itt. Majd csak eltalálók valahogy. Kártyám van a plébános urtól.
— Tudja mit? Jöjjön velem. Én elvezetem.
És a paraszt hozzásegődik az idegenhez.
A kiszállásnál még látom őket, amint az uri ruhas főfi karon fogja a parasztot, aztán eltűnik a ronggeteg tömegben.
Hanem annyi szent, hogy ez egyszer a rendőr játszotta a gazember kezere azt a szegény parasztot!

Vajda Ernő.

kölcsi tartalmat kell bele önteni a magyar nemzeti géniusznak, a nemzeti szellemnek kell azt irányítani, annak a faji összetartozásának és nemzeti öntudatnak, mely ezer évvel előbb ezt a hazát nekünk megszerezte és Werbőczy Hármaskönyvében írott szabályokba foglalva megtartotta. A mely nemzeti öntudat nem elnyomója, hanem felemelője és megsegítője a gyengének, amely szárnyat ad minden nemes ambiciónak a legmagasabb fokozatig való érvényesülésre.

Ez a magyar nemzeti demokrácia! Ez kell nekünk!

A presbytérium gyűlése

A lelkeszi állás betöltése.

— október 30.

A debreceni reform. egyház 1908. évi november hó 1-én — vasárnap — délelőtt 10 órakor az egyház tanácstermében presbyteri gyűlést tart, melynek legfontosabb tárgya a Kiss Albert halálával megüresedett lelkeszi állás betöltése.

A tárgysorozat főbb pontjai a következők:

Esperes ur levele Erőss Lajos urnak, a tiszántúli ref. egyházkerület megválasztott püspökének meghívás útján lelkeszé választása tárgyában. Az elnökség intézkedései. — Dr. Bruckner Ernő és társainak kérvénye, hogy Kovács János elemi iskolai felügyelőnek néhai Kiss Albert ur helyére meghívás útján lelkeszé választása ügyében beterveztett aláírások esperes urhoz terjesztésének fel. Küldöttségi jelentés ebben a tárgyban. — A küldöttség tárgyalás és határozat végzett beterveztési 64 presbyter kérvényét az iránt, hogy néhai Kiss Albert lelkesz ur helyére Ilyés Endre balmazújvárosi lelkesz választásuk meg meghívás útján. — A püspöki hivatal az évi 4561. sz. levele az egyházkerületi közgyűlésnek az évi november 17-én néhai Kiss Aron püspök emlékének november 16-án, Erőss Lajos megválasztott püspöknek november 17-én délelőtt beiktatása tárgyában. Ugyanez ügyben esperes urnak az évi 1372. számú körlevele. — Esperes ur folyó évi 1291. sz. körlevele a tanító eskütétele, a tanítóváltozások bejelentése, segédtanítók alkalmazása tárgyában. — A kir. tanfelügyelő ur 1462. sz. levele a Csurka István tanító helyettesének díjazására kért 800 korona utalványozásáról. — Az iskolaszék folyó évi 1129. sz. végzése a tanítótestület tagjai részére drágasági pótlék adása tárgyában. — Az iskolaszék folyó évi 1151. sz. végzése az igazgató-tanítók részére 20—20 kor. irodai általános folyóva tétele tárgyában. — Az iskolaszék folyó évi 1234. sz. végzése a vallásoktatás tárgyában. A felsőbb leányiskolai igazgató-tanács végzése, hogy Dóczy Gedeon nyugalmába lépett igazgató helyére a presbyteriumba a póttag hívassék be.

Az újpesti bankrablás.

(A rablókat elfogták. — Detektivek a munkában. — A londoni kalap. — A másik rabló. — Az egyik rabló vallott.)

— Fővárosi tudósítónktól. —

A Nick Carter, Scherloch Holmes, Nobody és hasonló ponyvairodalom áldozata az a két ember, akit a rendőrség nagy, szinte emberfölötti munka után, a tett elkövetésétől számított alig 19 óra alatt kézrekerített.

Azt a literaturát olvasták; ez izgatta, serkentette őket és elhatározták, hogy valami nagyot követnek el. Nem mint detektivek, — hanem, mint rablók. — És sikerült nekik, mert az újpesti bankrablásnak híre ment az egész világra. Nagy dolog volt. De Sherlock

Holmes, Nick Carter, vagy ha úgy tetszik Nobody is működött és még nagyobbat cselekedett a rablóknál.

Megindult nyomozás.

A bank tisztviselői és a bankban akkor jelenlevők annyira meg voltak ijedve, hogy az általuk elmondott személyleírásai adatok hiányosak voltak. Megindult a hajsz a kocsis után és amikor Bredsmann László kocsis előkerült, akkor már a kapott személyleírás és a szokási utirány meghatározása is megbízhatóbb volt.

A főkapitányságon a központi ügyeletet Tóth János rendőrkapitány, a bűnügyi osztály helyettes vezetője vette át, mellette Kerny Géza és Kiss István rendőrfogalmazók dolgoztak. Olyan munkát végeztek, melynek párja a magyar bűnyomozásban alig akad, gyorsan, körültekintően és biztosan dolgoztak. Az egész bűnügyi osztály is munkában állott, Tóth Lajos rendőrtanácsos, Miskolczy rendőrkapitány, dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó egész éjjelen át nyomoztak a detektivek legjobbjával.

Tóth József rendőrkapitány, amikor nyilvánvaló lett, hogy a tettesek Besnyőre vitették magukat kocsin és onnan vasuton mentek tovább, rögtön vasuti körsürgönyt becsatolt ki, az összes állomásokat értesítette, pontos személyleírást adott. Előbb ez Gődöllő felé történt, majd pedig Kisterenye irányában minden állomás értesítve lett, a kisterenyei elágazás Tarád, Kalkapolna, Kisujvási, Vizsás is.

Kisterenyéről érkezett az első értesítés, hogy ottan egy embert, a kire az adott személyleírás valahogyan ráillik, a 308. számú vonattal megérkezett, erről a vonatról leszállították a csendőrköt. Mit tegyenek vele, az illető Piaskovsky Józsefnek mondja magát, vasmunkás, egyáltalán nem akar tudni a bankrablásról.

„Tartsák ott” szölt a telefonválasz, már mennek a detektivek!

Detektivek Kisterenyén.

Automobilon ment ki két detektív Kisterenyére. Az első távirat, mely tőlük érkezett, az elfogott személyleírását tartalmazta. Piaskovsky Józsefnek hívják, Budapesten lakott, most állítólag munka után megy. Tagad mindent. A fején nagy fekete kalap volt, abban egy londoni kalapgyár cégjelzése.

— Kérdezze meg tőle, hol járt mindennél! — szölt a távirat a keleti pályaudvarról.

A válaszban London nem fordult elő.

— Honnan van londoni kalapja?

— Egy barátjától kapta, aki járt Londonba, Budapesten lakik valahol az Angol-utcában, a nevet nem tudja.

Itten kezdtek az Angol-utcaat megfigyelni. Közben a detektivek Kisterenyén nagyobb eredményt értek el.

Sarkadi detektív ezt sürgönyözte:

Az itt fogva levő Piaskovsky József a cselekményt nem ismeri be, de beismeri azt, hogy a fővárosba visszatávozott Antosevics József társával együtt jöttek bérkocsin Besnyőre. Piaskovskyknal találtak 13 darab öt rubeles papírt, 1 darab 10 koronás bankjegyet, 6 darab 1 koronás érepenzt. Sarkadi.

Most már kétségtelenül meg volt állapítva, hogy Piaskovsky az egyik tettes. A detektivek utasítást kaptak, hogy az első reggeli vonattal hozzák vissza a rablót.

Elfogták Antosevicsot.

A bejelentő hivatalban megnézték, nem-e fordul elő a két ember. Mindkettő bejelentését megtalálták.

Az egyik Piaskovsky József, vasmunkás, oroszországi születésű, 22 éves, október 1-én május hó 27-éig Lehel-utca 32. I. emelet 29. szám alatt lakott, most Mohács-utca 11. szám, földszint 16. alatt lakott Dunay Lászlónál.

A másik Antosevics Gyula, szintén orosz származású, 22 éves, Zugló, Angol-utca 21. szám alatt földszint, ajtó 1. lakik, Dauder József bádogosnál.

Dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó detektivekkel kiment az Angol-utca. Ez hajnali négy és öt óra között volt. Dauderék-nél mindenki aludt.

A rendőrség embereinek sikerült fel-
tűnés nélkül bejutni az alvók közé. Ott aztán
halkal költögette őket egymás után, hogy a
másik fel ne ébredjen.

— Hogy hívják magát?

— Dauder József.

Ment a másik ágyhoz.

— Hogy hívják magát?

— Antosevics Gyula, — mondotta a
felébresztett és felült ágyában.

Már akkor lefogták a detektívek.

— Gyerünk csak! Öltözködjék!

Mialatt Antosevics öltözködött, a detek-
tívek összekeresték holmiját.

Találtak egy fekete kézitáskát, egészen
olyant, mint amilyenről a bankban a rablás
alatt jelentettek beszélték.

A táská még egészen új, csak nemrén-
gen vehette Antosevics. Egy barna kézi-
bőröndöt, ebben piszkos fehérneműt és né-
hány ruhadarabot. Antosevics zsebében egy
kis fekete pénztárcát, ebben két tiz koronás
aranyat, egy új ötkoronás ezüstöt és apró-
pénzt, egy, hogy összesen 49 korona volt
Antosevics birtokában.

Találtak két oroszországi fényképet,
egyik csoportfénykép, másikon egy leány
arcképe, egy levelezőlapot, melyet egy mu-
kástársa írt Antosevicsnek, két orosz munka-
könyvet, egy tagsági könyvet a vas- és
fém munkások szakszervezetétől (Antosevics
pontosan lefizette a heti járulékokat) és egy
füzetet, orosz nyelvű Nick-Carter kiadás.

Antosevics alibije.

Antosevics tagad. Nem tud a bankrab-
lásról. Nem járt Ujpesten. Nem ült a bér-
kocsiban! Nem volt Besnyőn! Nem jött meg
vonaton! de megállapították azonban, hogy
tegnap reggel ment el hazulról, reggeli 8
órákor, este nyolc óra tájban jött haza és
lefeküdt.

Az első szembesítés.

Antosevics jól megnőtt, de nem tulságo-
san erős fiatal ember. Megkötötték és úgy
hozták be a főkapitányságra. Az ügyeletes
Tóth János rendőrkapitány ügyeleti szobá-
jába vezették. Nem akar sem magyarul sem
németül tudni, úgy hogy tolmács utján kell
majd kihallgatni.

Azonnal értesítették a Pesti magyar
kereskedelmi bank újpesti fiókjának igazga-
tóját Develák Károlyt, aki kecsin jött be a
főkapitányságra. Nem mondták meg neki,
hogy elfogták a rablókat.

Amikor belépett Tóth János rendőrk-
apitány szobájába még sápadtabb lett, mint
amilyen a kiállott izgalmak és az átvirasztott
éjszaka miatt amúgy is volt és Antosevics
Gyulára rámutatva, azt kiáltotta:

— Ez volt a nagyobbik. Ez tartotta
a lört és revolvert!

A leghatározottabban megismeri. Intéz-
kedés történt, hogy a bankrablásnál jelen-
voitak mindegyikével szembesítse.

Házkutatás.

Reggel 9 órákor Kiss Ferenc rendőrfog-
almazót ismét kiment az Augol-utca 12. sz.
alá, hogy ottan Dauer lakásán házkutatást
tartsa.

A házkutatásnak bizonyító ereje lett.
Ugyanis találtak egy jegyzőkönyvet, mely-
ben Antosevics magának bankrabló-szótárt
állított össze.

A szótárban, az orosz eredeti mellett
megvan a magyar fordítás, ilyen szavakról:
nem megmozdulni, azonnal lövök, pénzt ide,
nyissa ki a kasszát stb.

Találtak két budapesti parókkészítőről
címeiket, egy papírszeletre feljegyezve.

A két bankrabló a rendőrségen.

Tíz óra után meghozták Piaskovskyt
is. Igénytelen, bozontos világosbarna haju,
vézna legény. Szinte csodaszámra vehető, hogy
ez a két legény annyira meg tudott rémíteni
annyi embert.

Kis szökés bajusza van Piaskovskynak
és a bajuszon még ott látható a masztix
(ragasztóanyag) melylyel a fekete bajuszt a
szőke felé ragasztotta.

Rendszeresen még nem hallgatták ki
egyiket sem, de már kérdéseket intéztek
hozzájuk.

Antosevics ezeket mondja:

— Tegnap reggel 8 óra tájban a keleti
pályaudvar előtt találkoztam Piaskovskyyal,
akit régebbi idő óta ismerek. Azt mondotta,
hogy ő még ma elutazik Budapestre.

Rövid ideig együtt voltunk, aztán el-
váltunk és én este nyolc óráig sétáltam.
Azután hazamentem.

Piaskovsky ezeket mondja:

Dél előtt találkoztam Antosevicsessel és
vele mentem ki Besnyőre. Ő el akart utazni,
de azután meggondolta magát és visszautaz-
zott Budapestre, míg ő Ruttká felé váltott
jegyet, hogy hazamenjen Oroszországba.

Amint ezekből látható, a két rabló nem
jól tanulta össze a szerepeket és máris el-
lentmondásokba keverednek bennünk a tette-
seket. A szembesítések során azt is meg-
állapították, hogy a rablók ruhát cse-
reltek.

Vallott az egyik rabló.

Délben szembesítették a rablókat a
bank tisztviselőivel, a rablás idegen szem-
tanúival, a hordárral és a kocsissal, akik
kivétel nélkül fölismerték bennünk a tette-
seket. A szembesítések során azt is meg-
állapították, hogy a rablók ruhát cse-
reltek.

A két rabló a szembesítések sulya alatt
láthatóan megtört és az egyik Antosevics
Gyula töredelmes vallomást tett. Bevallotta,
hogy ők követték el a rablást és hogy a
pénzt a kerepesi erdőben ásták el. Büntérsá-
ra továbbra is megmarad a tagadás álláspont-
ján. A detektívek egy órákor kimentek a
megjelölt helyre, hogy meggyőződjenek An-
tosevics vallomásának igazságáról.

Városi közigazgatás.

* * *

A bíráló választmány ülése. Teg-
nap délelőtt a bíráló választmány ülést tar-
tott, amelyen a virilisek elleni felebbezést
tárgyalták.

A választmány helyben hagyta dr.
Brukner Ernő, dr. Kenézy Gyula, dr. Lőf-
kovits Márton, dr. Szántó Sámuel, Fleisch-
mann Mór bizottsági tagságát a legtöbb adó-
fizetők névsorában való bennehagyás alap-
ján. A Szilágyi Imre virilisségét feltételeken
hagyta helybe, ellenben dr. Peczkó Ernő,
Hegedűs Ferenc, Vay Andor, Szentkirályi
Tivadar, Grósz Nagy Ferenc és Tafler Ig-
nác töröltették a virilisek sorából. Ezek hely-
ett tehát az utánuk következő legtöbb adót
fizető póttagok lesznek rendes tagjai a bi-
zottsági közgyűlésnek.

Tömeges szerencsétlenség a Vilmos huszárok löversenyén.

Egy halálos, két súlyos baleset.

Debrecen, okt. 29.

A debreceni 7. Vilmos huszár-
ezred tegnap tartotta meg szokásos
ezredversenyét, mely súlyos kime-
netelű lett három versenyzőre nézve.
Az egyébként szépen sikerülte ezred-
versenyt ugyanis háromszor is meg-
zavarta véres baleset, melynek egyike
halálos. Egy főhadnagy, egy őrmes-
ter és egy közhuszár lettek áldozat-
ai a véletlennek, mely oly gazda-
gon festette be vérrel a verseny-
pályát.

Az első áldozat Paxy Kornél
főhadnagy. „Bolygó” lovát futtatta
két versenyben is. Az utolsó ver-
senyben a ló elesett és lovása lezu-
hant a földre. A főhadnagy szeren-
csére csak könnyebb sérülést szen-
vedett, kisebb zúzódásokon kívül a
hüvelykujját törte.

Borzalmasabb volt már Foch
Kornél altiszt szerencsétlensége.

Foch az utászsakaszban szolgált.
Az ezredversenyen az altisztek aka-
dály versenyében vett részt. Kitű-
nően ülte a lovát s elsőnek ért a
nagyerdei akadályhoz.

Itt lova felbukott oly szeren-
csétlenül, hogy maga alá temette az
őrmestert, ki eszméletlenül terült el
a földön s a ló pedig mellette nyom-
ban kimult.

A tribinról jól látták, hogy itt
az akadálynál súlyosabb szerencsét-
lenség történhetett, rögtön többen
segítségére siettek a szerencsétlenül
járt őrmesternek, ki rettenetes sérü-
léseket agyrázkódást és belső vér-
zést szenvedett. Haldokolva szállí-
tották el a helyszínről a mentők a
csapatkórházba. — Éjjel úgy értesü-
lünk, hogy a szerencsétlen állítólag
még az ezt folyamán meghalt. A
csapatkórházban minden felvilágo-
sítást megtagadtak.

A harmadik áldozat Rimár
György 23 éves közhuszár. Ő a ver-
seny program legutolsó számában,
a huszárok akadályversenyében sze-
repelt.

Őt is szintén akadályversenynél
érte a baleset. Lebukott a lóról és
jobb szemét kiütötte. A szerencsét-
len egész életére fogja viselni a ver-
seny borzasztó emlékét.

A huszár állapota, ha csak
komplikációk, esetleg vérmérgezés
be nem áll, egyébként nem su-
lyos.

Mindhárom balesetről azonnal
hivatalosan jelentést tettek az ezred
parancsnokságnak, bár azokért sen-
kit felelősség nem terhel.

Színház. Művészet.

Műsor:

Pénteken: „Dollárkirálynő”, operette. B
bérletben.

Szombaton: „Dollárkirálynő” operette C
bérlet.

Vasárnap délután: „Molnár és gyermeke”
tragedia bérletszünetben.

Vasárnap este: „Dollárkirálynő” operette
bérletszünetben.

Gyimesi vadvirág.

(Népszínmű repriz. Előadott október 29-én.)

Sokan mondják, hogy meghalt a nép-
színmű, elfonnyadt a magyar irodalom virá-
gos kertjének ez a legszebb, legeredeibb
disze.

Mert valamikor csakugyan büszkék
lehattunk népszínmű irodalmunkra, amely
az egész világirodalomban párját ritkította,
nagyítás nélkül mondhatjuk.

Szigligeti-től kezdve azonban nagyon
sok hanyattatáson ment keresztül a magyar
népszínmű. Elérte fénypontját, azután stag-
nált sokaig, élőködtek az addig létrehozott
remekekből — míg végre napjainkban fáj-
dalom, ugylátszik mintha sirjába készülne.
Mindenütt letárgyalták már a népszínművet,
nem érdekli a közönséget, nem élnek már
az életben a bokorugrós szoknyás menyecs-
kek és száz itce bor, száz szál gyertyás
legények. Végképen leáldozott már a ma-
gyar népszínmű csillaga. Ilyen és ehhez
hasonló kijelentések hallunk uton-utfélen.

No de ezeket nem kell egészen komo-
lyan venni.

Nem kell tul pesszimistáknak lennünk
ebben a tekintetben. Igaz, hogy siralmas je-
lenleg a népszínmű helyzete — de bizva bi-
zunk a szebb jövőjében. Van elég jó nép-
színművünk, csak fel kell frissíteni azokat
és jó előadásban mutatni be. — Az a legna-

gyobb baja a régi jó népszinműirodalomnak, hogy nincs színészszemzedék, amely beletudná élni tökéletesen magát a népszinmű világába.

Meg azután nem is fordíthatnak elég gondot egy ilyen népszinmű betanulására — készülni kell az operette premierekre és kaviár izü francia bohózatokra.

Oh idők, oh erkölcsök!

De bizony hiába sémajtozunk ezen, az idők folyását nem lehet megakadályozni és a korszellem elleni harcban reádesen elbukik az azt meg nem értő egyén. Hogy azután milyen az a korszellem — az mellesleg.

* * *

A gyimesi vadvirágot adta elő tegnap a szintársulatunk. Mindenestre buzgalommal, nemes törekvéssel és nagy általánosságban kellő sikerrel is. A rendezés szinte csodákat művelt és az összjáték nem eshetik komoly kifogás alá. A szereplők legnagyobb részének siker koronázta buzgalmát. — Látszott, hogy végre komolyan vesznek egy népszinművet. Ez is nagy haladás a múltakhoz. A teljes sikert csupán egyes szereplők feltűnő sikertelen alakítása akadályozta meg, akik sehogy sem tudtak beléilleszkedni az ensembleba.

A buzgóságot és törekvést különben minden oldalról elismerjük. — Még csak a külsőségekben sem lehetett ez alkalommal hibát atlatni — oly tökéletes volt a rendezés. A rendezés pedig nagyon sokat határoz, volt alkalmuk tapasztalni ezt a tegnapi előadásban.

* **Dollárkirálynő.** Ma este lesz a premierje nálunk a Dollárkirálynőnek, amely iránt oly nagy érdeklődés mutatkozik mint eddig egy bemutatónál sem tapasztaltuk.

A darab szereposztása a következő!

John Candes milliárdos	— — — — —	Gyöngyi Izsó
Gládis leánya	— — — — —	Zsahné
Daisy huga	— — — — —	Rózsa Lili
Dich unokaöccse	— — — — —	Nádor Zsiga
Tom Cauder öccse	— — — — —	Ligeti
Olga, színésznő	— — — — —	Zsigmondy
Haus Schisk	— — — — —	Kemény
Denes László	— — — — —	Horváth
Miss Tompson	— — — — —	Gerő Ida.

* A „**Maufrédből**“ naponta folynak a próbák, e darabban részt vesznek a drámai ensemble tagjain kívül Torma, Radó Anna, Gyöngyi Jolán, akik énekelnek a darabban.

* **Vasárnapi kis bérlet.** Az igazgatóság ezúton figyelmezteti a bérelni szándékozókát, hogy a vasárnapi (premier) bérletre előfizetni november hó 1-ig lehet a színházi pénztárnánál. Az első bérletes előadás november 1-én, vasárnap a Dollár királynő nagy operette premierével kezdődik és 26 előadásra jogosít. Bérlet feltételek a következők: Földszíni családi páholy 26 előadásra 260 korona. Emelati családi páholy 26 előadásra 208 korona. I. em. és földszíni páholy 26 előadásra 160 korona. II. em. páholy 26 előadásra 104 korona. I. rendű támlásszék 26 előadásra 42 korona. II. rendű támlásszék 26 előadásra 36 korona. III. rendű támlásszék 26 előadásra 28 korona.

H I R E K.

A reformáció emléknapja.

A reformáció születésének évfordulóján, október 31-én, a főiskolai Hittanszaki Önképző Társulat emlékünnepeket tart. Az emlékünnepek sorrendje a következő:

I.

Délelőtt fél 11 órakor a gályarabok emlékoszlopánál:

1. A gályarabok éneke. Férfikarra Mácsai. Főiskolai énekkar.
2. Emlékbeszéd. A Hegyi Mihályné alapból jutalmazott pályamű. Takács Imre hittanhallgató.

3. A gályarabok. Irta és szavalja Nagy Ferenc hittanhallgató.

4. XLVI. zsoltár. Férfikarra Mácsai. Főiskolai énekkar.

5. Az emlékoszlopot megkoszoruzza a ref. felsőbb leányiskola nevében Dicsőfi Gizike s a Svetits-intézet ref. növendékei részéről Pávay Boriska.

6. XC. zsoltár. Közének.

II.

A reformáció emlékezetére délután 5 órakor a főiskola dísztermében:

1. LXI. zsoltár. Férfikarra dr. Szöllősi Attila. Főiskolai énekkar.

2. Megnyitó. Dr. Erdős József theologiai dékán.

3. Óda. Irta Csengery Gusztáv. Szavalja Németh Károly hittanhallgató.

4. Egyveleg. Doppler „Vanda“ c. dalművéből. Főiskolai zenekar.

5. Zwingli 67 tetele. Erdős Károly hittanhallgató.

6. H. Vieuxtemps Op. 7. Főiskolai zenekar.

7. Wordsworth — Szász Károly: Heten vagyunk. Szavalja Szombati Szabó István hittanhallgató.

8. XLVI. zsoltár. Férfikarra Mácsai. Főiskolai énekkar.

— **Személyi hír.** Márton Imrénnek, pártunk elnökének — mint lapunk zártakor értesülünk — közbejött családi gyász eset miatt az éjjel Budapestre kellett utaznia. Pártunk közgyűlési tagjainak tegnap este tartott értekezletén még ő elnökölt, de a mai városi közgyűlésen már nem vehet részt.

— **Az Omke vezetői Debrecenben.** Maróthi Fürst Bertalan udvari tsnácsos, az O. M. K. E. alelnöke és dr. Balkányi Kálmán, az O. M. K. E. központi titkára városunkba érkezett.

— **Letartóztatott őrmester.** A Debrecenben átlomásozó harmadik honvéd gyalogezred egyik századosa részéről a napokban feljelentés érkezett a főkapitányi hivatalhoz. A feljelentés a század egyik őrmestere, Bermanits Bertalan ellen történt, akit hivatali visszaélések miatt azonnal elfogatni kérték. Az őrmester egy idő óta szabadságon volt és itt-ott, a Széchenyi szállodában lakott. Szabadsága azonban az elmúlt napokban lejárt, de nyilván megsejtette, hogy a kaszárnyában felfedezték manipulációját, s helyett, hogy jelentkezett volna, hirtelen elutazott, vagyis megszökött. A századparancsnokság elrendelte körözését. A rendőrség távirat intézkedésére aztán tegnap délután letartóztatták az őrmestert Berettyóújfaluban, ahova mint utólag kiderült utazott. A berettyóújfalui esendőrök ma reggel hozták be a rendőrségre, amely nyomban átadta a katonai hatóságnak. Az őrmestert hadbíróság elé fogják állítani.

— **Betöréses lopás Derecskén.** Jó fogást csinált a napokban a derecskei esendőrök. Kiss Sándor 27 éves csavargó egy csilagos októberi éjjelen barátságos látogatást tett Varga Péter derecskei lakos Istókkert-bei pajtájában. Feltörte a pajtát és onnan egy csomó szerszámot, kertész eszközöket lopott el s miután nagy barátja az édességeknek, inycac vágyait nagymennyiségű méz eltulajdonításával akarta kielégíteni. Mielőtt azonban különösebben delektálhata volna magát, a csendőrség elfogta s a derecskei járásbíróshoz bekísérte. Innen aztán a mai vonattal beszállították a debreceni királyi ügyészség fogházába.

— **A debreceni rendőrség és az ujbpesti rablás.** Csütörtök hajnalban kapta meg a debreceni rendőrség Budapestről a táviratot, mely az ujbpesti vakmerő bankrablásról szól. A táviratban a budapesti hatóság közli a rablók pontos személyleírását és felhívja a rendőrséget, hogy a maga hatáskörében indítson nyomozást. A rendőrség megtett mindent. — A személyleírást sokszorosítva átadták minden biztosnak és rendőrnek, az érkező vonatok utasait megfigyelték, de mindez hiába valónak bizonyult, mert már megjött a másik távirat, mely a rablók kézrekerítéséről szól.

— **Berugott állapotban.** Szabó Sándor villanyszerelő az este valamelyik külső-sori kis kocsmában idogált. Az ital azonban nagyon jól esett neki, mert jócskán beszédett belőle, úgy, hogy az éjjeli órákban, amikor hazafelé vette útját, már meglehetősen elázott állapotban volt. Így történhetett meg vele az a furcsa eset, hogy mire hazakerült, a felső kabátja és az órája elmaradt tőle. Úgyanis a holtrészeg embertől valaki elszedte azt az uton. A rendőrség most nyomoz a tettes után.

— **Aki forgácsot lop.** Besenyei László nagycseri lakos még március hóban forgácsot lopott az Eisler-féle bécsi cégtől. — A törvényszék tegnap vonta felelősségre ezért a tettéért Besenyei Lászlót, aki azonban azzal védekezett, hogy neki a munkások adtak engedélyt a forgácsok elhordására, de mivel ezt az állítását beigazolni nem tudta, a bíróság jogerősen 15 korona pénzbírságra ítélte.

— **Részegen a vasuti síneken.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Tanka István vasuti munkást a kabai állomáson a vonat elűtötte és a szerencsétlen pár ómulva meghalt. A megüdült vizsgálat megállapította, hogy Tanka István saját magagondatlanságának és könnyelműségének áldozata. Részegen botorkált ki az állomásra és ilyen állapotban ütötte ott el a vonat. A debreceni ügyészség, miután mást nem terhel felelősség, a temetésre az engedélyt megadta.

— **Rablás Hajduböszörményben.** Füle Mihály asztalossegédet a napokban este, hazatérőben Bodnár Antal állásnélküli iparoslegény és két társa megtámadta, jól elverték és kalapját, három korona pénzét elrabolták. Füle Mihály feljelentést tett a debreceni ügyészségen, mely rablás miatt megindította az eljárást a tettesek ellen.

— **A közönség figyelmébe.** A t. közönség figyelmét felhívja Dávidházy Kálmán és Társa cég könyvtőrség, dobozgyár és díszműkészítő vállalat, hogy folyó hó 30. és 31-én azaz pénteken és szombaton reggel 8 óráig este 7 óráig műhelyeit a nagyközönség számára megnyitja és a munkamenetet bemutatja. — Az érdeklődő közönség figyelmébe ajánljuk ezt az alkalmat, mert a máris 92 munkással dolgozó ipartelep annyira sok szép dolgot készít, hogy megtekintése érdekes és tanulságos.

— **A Polgári asztaltársaság e hó 31-én, szombaton este nyolc órakor a Dréher sörészarnokban gyűlést tart, melynek egyedüli tárgya a tisztségekre való jelölés. Az elnökség kéri a tagokat a szíves megjelenésre.**

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák-Ferenc utcai izr. templomban az istentisztelet — további rendelkezésig — a következő idően fog megtartatni: Péntek este fél 5 órakor, szombaton délelőtt 9 órakor, délután fél 4 órakor, köznépon reggel fél 7 órakor, este fél 5 órakor.

— **Zsidó hitközségi választás.** A boldogult Reichmann Armin utódját most fogják megválasztani. Két jelölt közt folyik a küzdelem, miután a harmadik, Rosenfeld Salamon visszalépett. A hitközség zöme, mint a mai vacsora a Frohner-szállóban mutatja, dr. Balkányi Miklós mellé állott. Balkányi dr. ma este a jelenvolt háromszáz választó előtt kifejtette programját, mely abban a két szóban nyert kifejezést: haladás és magyarság. Nagy súlyt fektet a felekezetek közötti jó viszony ápolására, a zsidó felekezetnek a magyarságba való beolvadására. Segéd imaházat, új és önálló leányiskolai épületet akar, végül rendezni óhajtja a hitközség pénzügyi helyzetét.

— **Felhívás.** Felhívom mindazon debreceni lakosokat, kiknek Mártonfalván, a Guton birtokuk vagy bérletük van, hogy egyházi adójukat 8 nap alatt a mártonfalvai lelkészi hivatalhoz juttassák el, mert különben meg fogom őket foglaltatni. — Mártonfalva 1908. október 28. Ajtay Jenő, ref. lelkész.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a helybeli állami anyakönyvi hivatalba a következő haláleseteket jelentették be: Németi István ref. 2 hónapos, özv. Nagy Gáborné ref. 78 éves, Tibai Lajos ref. 47 éves Juhász Zsázanna ref. 17 éves, Tanka István ref. 64 éves. — Temetéseket a leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben eszközöl Dankó M. utóda Dankó Béla temetkezési intézete. Kossuth-utca 15. szám.

Újtöltésű zsebvillanylámpák érkeztek Mentze Henrik újdonságok áruházába, Kossuth-utca 4. szám.

Pontos órákat

jótállás mellett

Gasparik Ádám

óras- és ékszerésznél

lehet vásárolni

Piac-u. 85. sz.

(Bankegyesülettel szemben.)

Távirat és telefon.

Udvari élet Budapesten.

Budapest, október 29. A király ma a budai várban általános kihallgatást adott, amelyen hatvenen jelentek meg.

Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter ma déli kihallgatáson volt a királynál.

Tschirscky bécsi német nagykövet ma Budapestre érkezett, hogy a német császár

bécsi látogatásának programját megállapítsák.

Beck báró osztrák miniszterelnök, aki ma reggel Budapestre érkezett, délelőtt kihallgatáson volt a királynál.

A szociálisták és a király.

Budapest, október 29. A szociálisták ma este több ezer plakátot ragasztottak ki, melyen ez áll: Lehet-e a királynak a szavát megszegni. Andrassy azt mondja: igen, a nép azt mondja szép. Éljen az általános egyenlő választói jog.

A delegáció ülése.

Budapest, november 29. A magyar delegáció holnap teljes ülést tart, amelyen átvesszik az osztrák delegáció üzenetét.

Az ujpesti bankrablók.

Megtalálták a pénzt.

Este telefonálta tudósítónk, hogy az ujpesti rablók a főkapitányságon beismert mindent. Bevallották, hogy a gödöllői erdő három pontján ásták el a pénzt. Krecsányi detektív-főnök detektivekkel a rablókat kikísérte az erdőbe, hol tényleg megtalálták a pénzt és a revolvereket. Mikor a rablókkal visszahozták a főkapitányságra, óriási csoportosulás támadt a főkapitányság előtt. — A tömeget lovasrendőrök oszlatták széjjel.

Oroszország nem támogatja Szerbiát.

Pétevár, október 29. György szerb trónörökös a cár holnap fogadja. Oroszország nem támogatja Szerbiát s hivatalos uton is ki fogják jelenteni. Oroszország ezen állásfoglalásának hatása már is érezhető, mert komoly körökben híresztelik, hogy Milovanovit külügyminiszter le fog mondani.

Gyengeséget,

akár szervezeti fejletlenségéből, akár betegségéből származnék, gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsio, melyet tökéletes táp-gyógyszernek lehet nevezni, mert rendkívül hatásos a gyógyereje s emellett

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt kérjük figyelembe venni.

ízletes s könnyen emészthető

még a legmakacsabb beteg is gyorsan hozzá szokik a

Scott-féle Emulsióhoz,

mely a leggyengébb gyomornak sem okoz nehézségeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fill.

Kapható minden gyógytárban.

Törvényszék.

Felmentett vasutasok.

Még május hó 26 ikán Püspökladány és Kaba között a 94 számú őrháznál a Debrecenből elindult 1722. számú személyszállító motor felmondta a szolgálatot. Természetesen azonnal segélyvonatot kértek Debrecen állomásától, amelynek vezetésével Lavotha Emil mozdonyvezetőt és Sallay Sándor hivatalnokot bízta meg a fűtőházi főnökség. Utközben Sallay Sándor ávette Lavotta Emil től a gép vezetését s mikor a célhoz már közel jártak, fékezni kezdett, azonban a mozdony megállító szerkezete elromolván, összeütközött az ott veszteglő motorral, aminek következtében az utasok közül 6-an könnyebb sérüléseket szenvedtek. A törvényszék tegnapi ülésén vonta ezért felelőségre Lavotha Emil és Sallay Sándort, mivel azonban beigazolódott, hogy Tallay — mint vizsgázott vonatvezető, jogosan vette át a gépet s a szerencsétlenségnek csupán a mozdony hirtelen keletkezett hibája volt az okozója: a bíróság a vádlottakat felmentette.

Bankegyesület

részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 72. szám alatt.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.

Leszámítol váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb.

Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Átvessz tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre és

Vállalkozik minden egyéb banküzlet kötésére.

Az igazgatóság.

COGNAC

Dékány Péter

és TÁRSA

Promontori Cognac Gyárából

Leggondosabban kezelt magyar gyártmány!

Minőség tekintetében a drága francia áruval teljesen egyenértékű!

Grábéczy fest, mos, tisztít!

Debreczen, Széchenyi-u. 42.

NYILT-TÉR.

40 db Ia boros hordó 700 literes eladó.

Krausz Miksa Fiai
Szabadka.

Közgazdaság.

Magyar birtokviszonyok és birtokrendezések a múltban s jelenben.

(Irta és a Magyar Mérnök és Építész Egylet 1908. évi október hó 4-én tartott vándorgyűlésén felolvasta: Székely Ferenc)

Még csupán azt kívánom felemlíteni, hogy a régi időkben, amikor még kevesebb volt a lakosság és a földnek is bővíben voltak, a házatán való és a báres földeken kívül a Tanács ingyen is engedett szántásra földeket. Erről tanuskodnak az 1672 és 1673-ik évi eme határozatok: aki az Elepen parlagot felfog, avagy gyept feltöröt, míg élni akarja, élheti; ha eláll mellőle, az foghatja fel, aki előbb éri." I-mét: "Seaki a város lakosai közül az Elepen és a kőszélszegben ötven lépésnél szélesebb földet fel ne fogjon, az hossza tiz annyi. Még azt meg nem szántja, addig mást ne foghasson fel s csak három szántásig bírassa. Még 1746-ban is amikor a mai, évek óta legelőül vagy kaszálóul használt Elep igen meg gyeperedett s szénatermesre már alkalmatlanná vált, a Tanács elrendeli, hogy az pénz nélkül felosztassék csupán kilenc det, dézsmát vegyenek azokon akiken illik. Pozíó és szolgálat után összesen 1221 nyilatst vagyis 6860 kat. holdat osztottak ki ekkor az Elepen, többnyire olyan lakosok között, akiknek "idebenn" szávtőföldjük nem volt, vagyis házatán való földekkel nem bírtak.

Debreceben minden jognak és birtoknak alapja a legújabb időkig a belsőtelek volt. Birtokainak szaporodása kizárólag zálogba vétel útján történt, do anctiók és a zálogidők kiterjesztése által, a birtoklást igyekezett állandósítani.

Nagyon utána volt, hogy szomszéd jogon megszerze Ujvárost is, de az 1715-ik évi XVI. t.-cikk azon rendelkezésénél fogva, mely szerint erkölcsi testületek nem nyerhetnek adományul nemesi javakat, attól esett.

Mindazáltal Debrecen városa az 1848-ik év előtti időkről érvényes földesuri jogon, az akkor biharvármegyei Sámson és szabolesvármegyei Szóvát községek határában, jelentékeny földnek birtokosa, miért is mindkét vármegye közgyűlésein szerepet vitt.

(Vége.)

Ékszer, zsebórá

bizalommal
jótállás mellett

Halász Nándor

órás és ékszerésnél
lehet vásárolni

Debrecen Piac 24.
(Fehérló-szálloda épület.)

249,079—908. At.

M. kir. Államvasutak.

Figyelmeztetés.

Félláru vasuti-jegy váltására jogosító areképes évi igazolványok kiállítására és a már használatban levőknek érvényesítése az 1909. évre.

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok félláru vasuti jegy váltására jogosító areképes évi igazolványai, a jövő 1909. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI., Andrásy-ut 73. sz.) már f. évi október hó 15-étől kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a f. évben areképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérélmezniök.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegeken rovandó le. A postabélyegeket a betérjesztendő névjegyzékre, vagy kérvényre ragasztandók fel.

Készpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében nem ragasztatik fet.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazolatlan kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztségek vagy fizetéssel járó hivatal nem viselnek.

Budapest, 1908 szeptember hó 24.

A m. kir. áv. igazgatósága.

(Utányomás nem díjazatik.)

BOCSKAY.

olpökenőcs az egyedül, mely a bőrt puhává és tartóssá teszi.
Kapható minden üzletben.

Neumann Nándor

vegyészeti gyára

DEBRECEN.

Eladó

a Petöfi-tér 2. számú ház.

amelyen jelenleg egy jömeneteli korosma és vendéglő van. Könnyű fizetési feltételek mellett azonnal eladó. — Értekezhetni a Darvas-féle fűszer-üzletben.

A kertnek legszebb díszét képező ezüstfehér levelű
ezüst-fenyőt

(Picea pungens argentea).

50—60 cm	à K	5.—
70—80 "	" "	8.—
90—100 "	" "	10.—
100—120 "	" "	15.—
130—150 "	" "	20.—
180—200 "	" "	30.—
220—250 "	" "	40.—

Ezüst jegenye-fenyő

50—60 cm	à K	2.—
70—80 "	" "	4.—
90—120 "	" "	6.—
130—150 "	" "	8.—
160—180 "	" "	10.—

ajánl NIEMETZ W. F. faiskolája Temesvár. — Gyümölcs- és díszfákrol szülő árjegyzéket kívánatra készséggel küld a faiskola.

Az őszi idényre gyönyörű szép
Ujdonságok érkeztek

Női ruhadiszekben

u. m. himzések, applicatiók,
sujtás, tresse és zsinorzások,
mellény-selymek bársonyok.

Bosznay J. és Tsa

divatáruházában

Debrecen, Kossuth-u. 5.

Miklós-utca 23. szám.

Telefon 445. szám.

Köszén-árjegyzék.

100 kg.-ként házhoz szállítva!

Elsőrendű porosz szalon szén	K 4 80
sajtolt szén (Brikett)	" 4 80
Salgótarjáni darabos szén	" 3 70

Koksz.

elsőrendű sziléziai koksz, raktáramban átvéve	K 4 50
---	--------

Kovács szén.

Ostrai-sziléziai kétszermosott kovácsszén	K 4 80
---	--------

Vagott fa.

Kiváló száraz bükkfa, raktáramban átvéve	K 2 20
--	--------

Megrendeléseket elfogad:

Klár Andor

irodája, Miklós-utca 23. sz. Telefon 445.

szénraktára Csokonai-utca 9. szám. Ozv. Kandel Józsefné, dohánytőzsdéje: Frohner szálloda. Schwartz Nővérek, dohánytőzsdéje Bika-szállodával szemben. Molnár Testvérek műszereszek. Egyháztér 3. szám.

Pontos súlyért szavatolok!

Köszén—Klár!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Dija: 10 szög 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel esedezt szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Vigyázzon! Uraktól levetett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rosenberg Béni, Bádogos-utca 4. sz. a.

Tajtéklipák, Hermonikák, Cipők, eszmák, kézi és ládakefferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár”-ban Bádogos-utca 4. szám.

Kifogástalan jó főzőnő,
vagy ügyes mindenestül. Varga-utca
32. szám (utcai lakás).

Földvári L.

debreceni első elektrotechnikai
gyár és villamos szerelési vállalat
Kecseth-utca 1. sz.
Villamos világítást, erőátvitelt,
telefonok, villamos csengők be-
rendezését, javításait, évi jókar-
ban tartását, úgy helyben, mint
vidéken, legjutányosabban esz-
közöl.

Telefon 168. sz.

TELEFON 653.

BELYEGZŐ-GYÁR

Első Debreceni

és KÖNYVNYOMDA.

SIMONFFY-U. 5.

Kárpitos- és diszítő-műhely
Debrecen, Piac-u. 47.

(a főpostával szemben.)

Elvállalunk minden e szakmába
vágó munkákat, ebédlő, háló és
szalonok kárpitozását, új afrik és
lőszőr matracok készítését és régiék
felfrissítését. Függyönyök feltevést
és gyermekocskik diszítését. Kész
o o o o diványok. o o o o

Jutányosárok,
Varga és Mész.

AKINEK NINCS téllkabátja, de pénze
sincs, forduljon Kaiser Salamonhoz Hatvan-u. 2.

Irodai kifizető flu jó fizetéssel felvétetik
Oim a kiadóba.

Elárulónőnek, pénztárnoknőnek vagy
felírónőnek ajánkozik bármely üzletbe teljes
jártassággal bíró leány. Petrovay Erzsébet Thaly
Kálmán-u. 13. sz. a.

Butorok

Erős izléses modern
szép legkedvezőbb fel-
o tételek mellett o

Grósz József, Peter

cégnél szerezhetők be.
Piac-utca 70. szám a.

TÉLI

bőr és kötött kez-
tyük, ingek, gallé-
rok, kézelők nyakken-
dők, zsebkendők és
harisnyák!

Sárcipők!

Gummi különlegességek!

Györfi S.

kesztyű-, kötszer- és divat-
áruhaza.

Simonffy-u. 2. Városi bérház.

Villamos-világítási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére,
legelőnyösebben és a legnagyobb szakérte-
lemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szaksterü felvilágosítással, tervezetekkel
és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál.
Világítótetek, csillárok és szerelvények és választéka.

Telefon szám: 568,

1068

Donogán és Somossy

Menyasszonyi kelengye, szőnyeg, divatruháza

Debreczen,

* * Kistemplombazár. * *

Megérkeztek az őszi idény uj-
donságai női ruhakelmék —
Flanelek — selymek — ruha-
o o o diszekben. o o o

Óriási választék!

Pontosan járó

inga-órák, zseb-
órák és ékszerek

jótállással kaphatók

DEUTSCH L.

órák és ékszerésznél Hatvan-utca 2. szám.

A legdivatosabb női formák

MEGÉRKEZTEK. A legjutányosabb árak
szerint három óra alatt alakít
bármilyen régi női kalapot a legszebb
kivitelben özv. RISS GÁBORNE utóda
BORZA ISTVÁN kalapos-üzlete Deb-
reczen, Osapo-utca (Stenczinger-ház).

Csekély havi

részletfizetésre kaphat minden hitelképes
egyén a „Novotny”-féle világhírű fegyver-
gyár készítményeit, valamint mindennemű
hangszereket, fényképező-gépeket, látesöve-
ket és valódi Meldinger kályhákat. Diszkrétio
biztosítva, levélbeli meghívásra meglátogat-
juk az érdeklődőket, bővebbet a Schwarz-
féle pipa-üzletben, a városházával szemben.

Ügynököket keresünk.